

Az FSZ képzések jelentősége hallgatói szemmel

Horváthné Tóth Ildikó – Tóth Katalin*

Abstract **The significance of higher vocational trainings with students' eyes.** In The National Qualifications Register (NQR), individuals who wanted to learn can choose from many higher vocational trainings. As preliminary training the acquisition of final exam is enough. Higher vocational trainings can be advertised in higher educational institutions, secondary schools consisting in an agreement, vocational and adult educational institutions and companies. Many entrance examiners chose this training, in one respect they obtain profession, on the other hand, they get extra point to pass into any university or college. The higher vocational education, however, is facing with new changes this year. In our presentation, we examined at Kaposvar University Faculty of Education the launched and ongoing post-secondary vocational trainings both for full and part time students, their related future ideas and the opportunities of proceeding with the qualification.

Keywords: vocational training • motivation • practice • experience • lifelong learning

Bevezetés, a kutatás célkitűzései

A felsőfokú szakképzések (továbbiakban: FSZ) a magyar oktatási rendszerben fontos szerepet töltenek be. Ahhoz, hogy valaki ilyen képzésben vehessen részt, az érettségi vizsga megszerzésével bármelyik magyar felsőoktatási intézménybe felvételizhet. Az érettségizett diákok közül sokan választják ezen képzési formákat, hiszen rövid idő alatt szakma szerezhető, és még többletpontot is jelenthet egy későbbi egyetemi vagy főiskolai alapszakos (BA, BSc) képzésre való bejutáshoz.

A Magyar Közlöny 2012. évi számában megjelenő OKJ módosítási eljárásrendje a következőt határozta meg záró rendelkezésében: „A nemzeti felsőoktatásról szóló törvény 113. § (4) bekezdése szerinti felsőfokú szakképzés 2012. szeptemberében a 2012. augusztus 31-én hatályos OKJ-hoz kiadott szakmai és vizsgakövetelmények szerint indítható.”¹

* Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar
E-mail: toth.ildiko@ke.hu és toka0222@yahoo.com

¹ A Kormány 150/2012. (VII. 6.) Korm. Rendelete az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről. In: Magyar Közlöny, 2012. évi 88. szám. 9.§ (5) bek. p. 13255 (2012. július 6.) <http://kozlony.magyarorszag.hu> [letöltés napja: 2013. 01.20.]

Ezen képzések azonban 2012/2013-as tanév szeptemberében utoljára indultak útnak felsőfokú szakképzés elnevezéssel. A 2013. évben felvételizők már felsőoktatási szakképzés néven találkozhatnak ezen képzési formákkal a Felsőoktatási Felvételi Tájékoztatóban, azonban a Nemzetgazdasági Minisztérium közleménye szerint „Az új képzések eredetileg tervezett 2013. január 1-jei indulási időpontja nem adna megfelelő felkészülési lehetőséget az új képzések indítására”, így az új OKJ bevezetését júniusra halasztották. Ezt azzal indokolták, hogy a majdnem felére (1300 képzésről 632-re) csökkentett képzési lista nagy részéhez még nem készült el a szakmai- és vizsgakövetelmény, ami alapján a képzések indíthatók lennének.²

2013. szeptemberétől – ahogy azt a nemzeti felsőoktatásról szóló törvény is leírja, „A felsőoktatási intézmény oktatási alaptevékenysége magában foglalja a felsőoktatási szakképzést, alapképzést, mesterképzést, a doktori képzést és a szakirányú továbbképzést. Az oktatási alaptevékenység körébe tartozó tevékenységet – ha e törvény eltérően nem rendelkezik – kizárólag felsőoktatási intézmény folytathat.”³ A kétéves felsőfokú szakképzések az OKJ rendszeréből kikerülnek, oklevél (diploma) azonban továbbra sem jár értük, ahogy azt a nemzeti felsőoktatási törvény szintén szabályozza: „a felsőoktatás keretében... felsőfokú végzettségi szintet nem biztosító képzésként felsőoktatási szakképzés... is szervezhető”⁴

Az új törvény értelmében a magyar egyetemek és főiskolák csak abban az esetben indíthatnak ilyen jellegű képzéseket, ha ugyanazon a szakterületen van az intézménynek alap- vagy osztatlan képzése. Előnyei közé tartozik azonban az, hogy az alapszakokra való bejutás esetén a felsőoktatási szakképzésen megszerzett kreditek 75%-a (max. 90 kredit) beszámításra kerül.

A **felsőfokú szakképzés** 1996-ban épült be a felsőoktatás rendszerébe, ahol a megszerzhető végzettség az Országos Képzési Jegyzék (továbbiakban: OKJ) egy elkülönülő, felsőfokú képzettségi szintnek felelt meg. A bizonyítványt négy félév sikeres teljesítése után, azaz két év elteltével szerezheti meg a jelentkező.⁵

A Kaposvári Egyetem Pedagógiai Karán jelenleg 8 fféle (csecsemő- és gyermeknevelő gondozó; titkárságvezető, ifjúságsegítő, idegenforgalmi szakmenedzser, vendéglátó szakmenedzser, sportkommunikátor, idegen nyelvi kommunikátor, intézményi kommunikátor) felsőfokú szakképzések közül választhatnak az idejelentkező tanulók. A 2012/2013-as tanévben Egyetemünkbe felvett összes hallgató – nappali és levelező tagozaton egyaránt – létszáma 170 fő. Ebből 143 fő iratkozott be, akik aktív hallgatói táborát jelentenek.

Kutatásunkban azt vizsgáltuk, hogy az intézményünkben folyó felsőfokú szakképzések hallgatói mennyire elégedettek az itt folyó képzésekkel, melynek jelenleg is résztvevői. Választ kerestünk arra is, hogy milyen munkaerő-piaci elképzeléseik vannak a szakképzés megszerzése után, valamint mi motiválta őket egy rövid idejű, ám gyakorlatorientált és ugyanakkor elméleti tudást nyújtó oktatási rendszerben való részvételre.

² Elhalasztják az új OKJ bevezetését. http://eduline.hu/felnottkepzes/2012/11/16/Elhalasztjak_az_uj_OKJ_bevezeteset_YL56PS [letöltés napja: 2013. 01.20.]

³ 2011. évi CCIV. törvény a nemzeti felsőoktatásról. 2.§ (3). bek. http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=143567.581269 [letöltés napja: 2013. 01.20.]

⁴ U.o. 3.§ (3). bek. http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=143567.581269 [letöltés napja: 2013. 01.20.]

⁵ Felsőoktatási szakképzés átalakítása.

http://eduline.hu/felnottkepzes/2012/10/31/Felsooktatasi_szakkepzes_atalakitasa_F3VZN8 [letöltés napja: 2013. 01.20.]

A kutatás módszere

A vizsgálat elvégzésére primer kutatásként a kérdőíves megkérdezést alkalmaztuk. Célcsoportunk a Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar felsőfokú szakképzésén tanuló összes hallgatója (nappali és levelező tagozat egyaránt) volt. A témához kapcsolódó szakirodalmi háttér elemzésénél leginkább az aktuális honlapokat, jogszabályokat tanulmányoztuk.

A felmérést 2012. év szeptemberében végeztük el, a frissen bejövő és a már rendszerben lévő FSZ szakra járó hallgatók körében. A kérdőívet 73 fő küldte vissza. Ennek alapján a visszaküldött kérdőívek 41%-os arányt mutatnak. A nyomtatott, papíralapú űrlapot személyesen vagy oktatókollégáink, szakfelelőseink segítségével juttattuk el a célcsoportunkhoz. Kérdéseink az FSZ képzések jelentőségére, a képzési hely és az oktatás módszerének színvonalára, a gyakorlati felkészítésre, az elhelyezkedési lehetőségekhez kapcsolódó jövőképekre, illetve a képzés erősségeire és gyengeségeire is kiterjedtek.

A kérdőívet 3 részre tagoltuk: a személyes adatokra, a képzés-gyakorlat, illetve képzés-oktatók közti kapcsolatra és a végzettséghez kapcsolódó későbbi tervekre vonatkozó kérdéskörre. A kérdőív döntő többségében zárt kérdéseket tartalmazott, a jövőbeli elképzeléseikhez nyílt kérdéseket tettünk fel.

A kapott adatok feldolgozását SPSS programmal végeztük el, az eredmények megjelenítésére Excel programot használtunk.

Vizsgálatunk megkezdése előtt a következő hipotéziseket fogalmaztuk meg a témához kapcsolódóan:

1. A felsőfokú szakképzésen tanuló hallgatóink nagy része elsősorban a képzés rövidegét tartotta szem előtt, amikor jelentkezett, mert rövid idő alatt hasznos ismeretekre és szakképzettségre egyaránt szert tehetnek, ugyanakkor elegendő idejük van arra, hogy a későbbiekben akár egyetemi vagy főiskolai tanulmányokat is folytassanak egyetemünkön.
2. Intézményünkben folyó képzés színvonalával, az oktatók felkészültségével, a rendelkezésre álló információkkal abszolút elégedettek a hallgatók.
3. A válaszadók szerint a gyakorlati képzések minősége kielégítő, az óraszám elegendő.
4. A frissen érettségizett (18-19 évesek) hallgatók véleménye szerint a megszerzett végzettséggel sikerülhet elhelyezkedniük a munkaerőpiacon.

Eredmények

Alapstatisztikák

Az általunk kiosztott kérdőívekből 73 darab érkezett vissza, melyek között 9 kérdőívet férfi töltött ki, válaszadóink tehát többségében (87,7%) hölgyek.

Megkérdezetteink 34,2 %-a frissen érettségizett, 18-19 év közöttiek, nagyrészt (57,6%) azonban a 20-25 év közötti korosztály képviselteti magát. A legkorosabb kitöltő 49 éves.

A Kaposvári Egyetem felsőfokú szakképzés képzéseire járók 53,4%-a Kaposvár 30 kilométeres vonzáskörzetéből ingázik, akiknek fele kaposvári, míg 43,8%-uk 30 kilométernél távolabbról (pl. Barcs, Veszprém) jár ide tanulni.

A hallgatók zöme (93,2%) nappali tagozatos, mindösszesen 5 levelező tagozatos válaszadó volt. A 73 fő 5 különböző szak hallgatója, úgymint: titkárságvezető, ifjú-

ságsegítő, csecsemő- és gyermekgondozó, idegenforgalmi, valamint a vendéglátó (a többi szakképzésről nem érkezett vissza kérdőív).

A finanszírozási formát tekintve a hallgatók körülbelül egynegyede (26%) költségtérítéses, míg a háromnegyed részük állami finanszírozásban részesül.

A tapasztalatok eltérősége miatt fontosnak véljük feltüntetni, hogy a válaszadók egyharmada (34,2%) első évfolyamos, míg a maradék kétharmad (65,8%) másodévesként vélelmezi tapasztalatait.

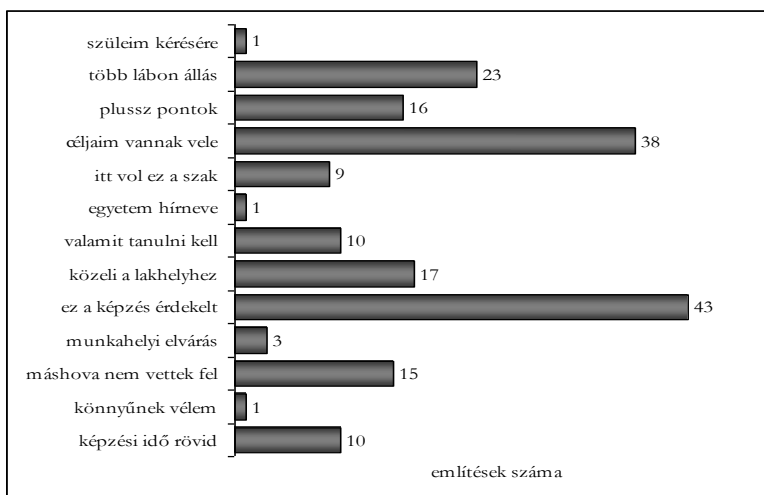
A megkérdezettek közül mindösszesen hárman vettek részt korábban felsőfokú szakképzésben – közülük mindhárman a Pedagógiai Kar hallgatói voltak (egy fő ifjúságsegítő, egy fő sportkommunikátor, egy fő pedig nem jelölte meg, hogy mely szakon), a többieknek először vannak tapasztalataik e téren.

A képzéshez kapcsolódó motiváció

Tanulságos lehet intézményünk számára, hogy a megkérdezettek 72,6%-a a honlapról értesült a képzésről, 30%-ban a család, illetve barátok által, 19%-ban pedig a sajtóból kapták az ihletet ahhoz, hogy a Kaposvári Egyetemre jelentkezzenek.

Arra a kérdésünkre, hogy miért éppen ezt a képzést választották a hallgatók, az alábbi feleleteket kaptuk (1. ábra).

1. ábra • A képzésre való jelentkezés motivációi az említések száma szerint

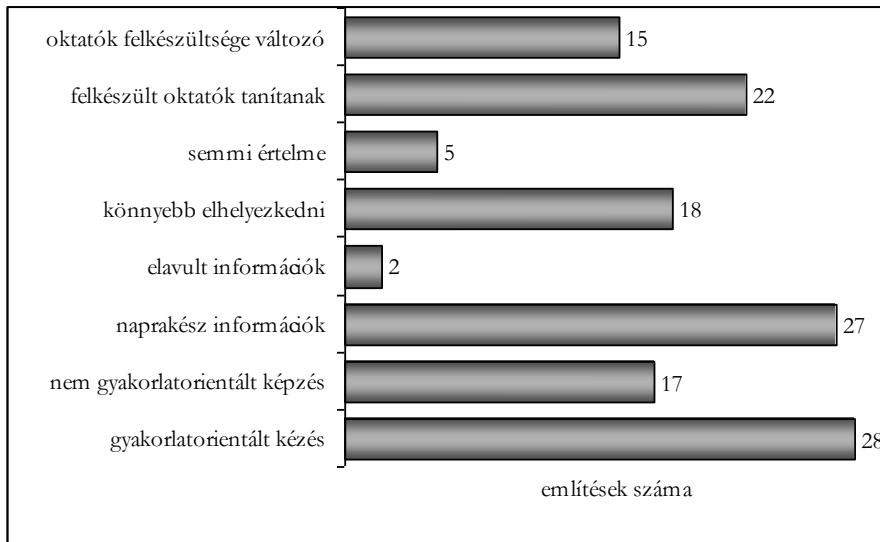

Forrás: Saját készítésű ábra

Amint azt az 1. ábra is mutatja, a hallgatók legnagyobb mértékben (59%) azért jelentkeztek az adott képzésre, mert az érdeklí őket, illetve mert céljai vannak vele (52%). A válaszadók közel egyharmada (31,5%) a több lábon állás érdekében, 22%-a a plusz pontok miatt választotta az adott szakot, illetve akadt olyan hallgató is, aki azért jelentkezett Egyetemünkre, mert itt volt az a szak, ami érdeklí őt. Mindössze egy fő jelölte meg azt, hogy kifejezetten az Egyetem hírneve miatt választotta intézményünket. Akadtak olyan esetek is, amikor nem kifejezetten Egyetemünk vonzereje volt a mérvadó a választáskor, hanem a lakóhelyhez való közeli elhelyezkedés (23,3%) az a tény, hogy máshova nem vették fel az illetőt (20,5%), illetve az a gondolkodásmód, hogy „valamit tanulni kell” (13,7%). Csupán a válaszadók 13,7%-a véli úgy (10-en említették), hogy a képzési idő rövidsége volt a mérvadó a választásban.

Kíváncsiak voltunk, hogy mi a hallgatók véleménye a képzési helyről, ahol mi magunk is oktattunk. A teljesség igénye nélkül soroltunk fel néhány jellemzőt, az oktatókra, az ott elhangzott információkra, a gyakorlatokra vonatkozóan. A kapott válaszokat (134 említés) a 2. ábra szemlélteti.

2. ábra • Vélemények a képzési helyről az említések száma szerint

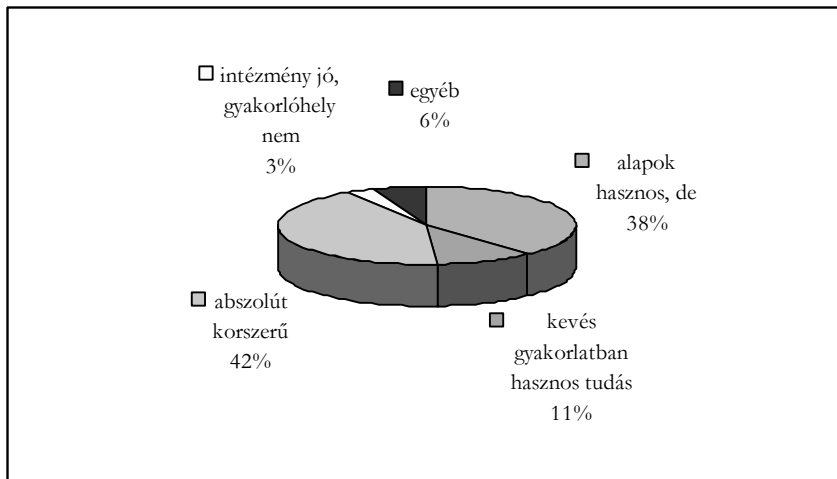

Forrás: Saját készítésű ábra

A válaszadók fele nyilatkozott arról, hogy milyen az oktatók felkészültsége egyetemünkön. Igaz ugyan, hogy 22-en említették azt, hogy felkészült oktatók tanítják őket, ám 15-en azt állították, hogy az oktatók felkészültsége változó, vagyis akad jól felkészült és kevésbé felkészült oktató is az előadók között. Jobb a helyzet az információk minősége tekintetében, hiszen a válaszadók 37%-a szerint naprakész információkhoz jutnak a képzési helyen és mindösszesen 3% állítja az ellenkezőjét. A kérdőívet kitöltők 38%-a úgy véli, hogy gyakorlatorientált képzés folyik az Egyetemen, míg 23% szerint nagyobb hangsúlyt kellene a gyakorlatokra fordítani, és ez utóbbit főként (14 fő, azaz 82%) a másodéves hallgatók vallják, akiknek már feltehetően nagyobb tapasztalatuk van e téren.

A kapott válaszok alapján részletesen megvizsgáltuk azt, hogy mit gondolnak a hallgatók a nálunk szerzett ismeretekről. Hasznosnak vélik-e azokat, azaz tudják-e a gyakorlatban hasznosítani őket, korszerűnek tartják-e, avagy milyen egyéb véleményt formálnak e tekintetben. Az eredményeket a 3. ábra (5. oldal) szemlélteti. A válaszadók 42%-a szerint a képzésben szerzett ismeretek abszolút korszerűek, azok igazodnak a munka világához. 38% véli úgy, hogy az alapok elsajátítása hasznos és korszerű ugyan, de a munkaerőpiacon így sem fognak tudni elhelyezkedni. A hallgatók 11%-a szerint kevés elméleti tudást sajátítanak el, amit a gyakorlatuk során is hasznosítani tudnak, 3% pedig azt állítja, hogy az intézményben megkapja ugyan a szükséges elméleti felkészítést, de a gyakorlólóhelyen nem engedik kibontakozni.

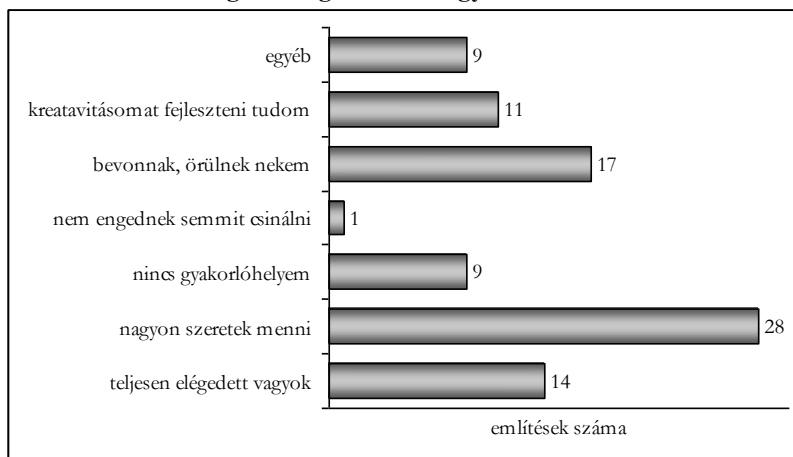
3. ábra • Az Egyetemen szerzett ismeretek korszerűségének megítélése

Forrás: Saját készítésű ábra

A gyakorlati felkészítés külső szakmai intézményekben zajlik. A gyakorlati munkát ezen intézményekben dolgozó szakemberek végzik. Információkat szereztünk arra vonatkozóan is, hogy milyen az elégedettség a gyakorlati szakmai felkészítéssel. A kapott válaszokat a 4. ábrában összesítettük.

4. ábra • Elégedettség a szakmai gyakorlati felkészítéssel

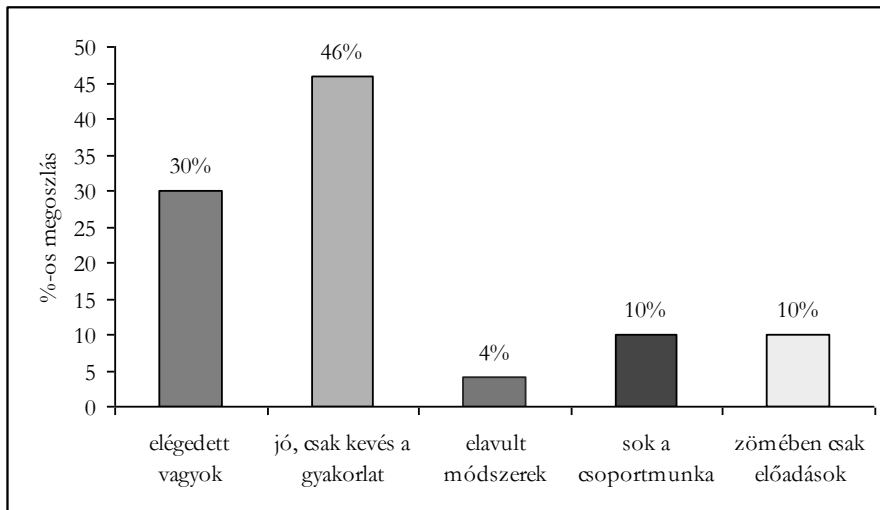
Forrás: Saját készítésű ábra

A gyakorló helyek munkáját dicséri, hogy a válaszadók többségében pozitív véleménnyel vannak az intézményekről, 19% teljesen elégedett, a diákok 38%-a nagyon szeret gyakorlatra menni. Ezen felül a válaszadók 23%-a úgy véli, hogy a gyakorlóhelyen levő munkatársak örülnek nekik és bevonják őket a munkába. Mindössze egy fő nincs megelégedve a szakmai gyakorlati felkészítéssel, akinek nem engednek semmit csinálni az intézményben, 9 főnek pedig nincs gyakorlati helye (a megkérdezés időpontjában még nem volt gyakorlati képzésük), így ők ez ügyben nem tudnak még nyilatkozni.

Feltérképeztük a hallgatói elégedettséget az intézményünkben folyó oktatás módszereivel kapcsolatban. Az eredményeket az 5. ábra (6. oldal) szemlélteti.

A válaszadók 46%-a azt állítja, hogy az eszközök, gyakorlati módszerek jók, ám a gyakorlati órák (szemináriumok, tréningek) száma kevés számukra. 30% állítja, hogy elégedett az egyetem infrastruktúrájával a képzés lebonyolításához. 10%-uk szerint lehetne gyakorlatorientáltabb a képzés, szerintük szinte csak a frontális osztálymunka (előadás) dominál.

5. ábra • Vélemények az oktatási módszerekkel

Forrás: Saját készítésű ábra

Ugyancsak 10%-uk vallja azt, hogy sok a csoportfoglalkozás, a projektmunka, amit nagyon jó dolognak tartanak. A megkérdezettek 4%-a véli azt, hogy az oktatási módszerek elavultak.

Kíváncsiak voltunk, milyen a hallgatók jövőképe az elhelyezkedési lehetőségeket illetően, így ezt a kérdést is körbejártuk. A válaszok alapján a hallgatók egyenye dolgozik vagy teljes-, vagy részmunkaidőben, vállal alkalmi munkát, egyikőjük pedig jelenleg GYED-en van, amellet tanul. Ez azt is jelenti egyben, hogy a válaszadók háromnegyedének jelenleg még nincs saját tapasztalata a munka világáról.

Húszan (27,4%) egyértelműen azt állítják, hogy nem javul az elhelyezkedési lehetőségük a végzettség megszerzésével, 17,8%-uk viszont ebben reménykedik, 20,4%-ban pedig nem tudnak nyilatkozni erről a kérdéstről. Érdekes, hogy a pozitívan vélekedők nem dolgoznak, közülük mindössze egy fő tevékenykedik részmunkaidőben. A hallgatók 23,3%-a a több lábon állás reményében végzi az iskolát, négyen a biztosabb pozíció miatt, kettejüknek pedig a váltást segítheti az iskola elvégzése. Kíváncsiak voltunk a frissen érettségizett hallgatók válaszaire a jövőképüket illetően. Az eredmények szerint egyharmaduk nem tudja, milyen eséllyel indul a munka világában, egyharmada úgy véli, hogy nem tud ezen végzettséggel elhelyezkedni, mindösszesen egyhatod arányban gondolják azt, hogy lesz munkahelyük az adott szak-képzettséggel.

Dicséretes, hogy a hallgatók majdnem fele (48%-a) szeretne valamilyen alap-képzési szakra továbbtanulni. Közülük több, mint a fele (51,6%) mindezt a Kaposvári Egyetem berkein belül képzeli el. A válaszok között megjelent a Budapesti Gazdasági

Főiskola turizmus szakja, a Debreceni Egyetem szociális munkás képzése, az ELTE csecsemő- és kisgyermeknevelő alapszakja, a Nyugat-magyarországi Egyetem, a Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kara és a Felnőttképzési és Emberi Erőforrás Fejlesztési Kara is. Emellett intézmény megjelölése nélkül a turizmus, idegenforgalmi, óvodapedagógus, gyógypedagógus és csecsemő- és kisgyermeknevelő gondozó szakok is említésre kerültek. 1 fő szeretne további OKJ-ben szereplő képzésben részt venni.

Megkértük a hallgatókat, hogy sorolják fel az adott szakképzés erős és gyenge pontjait. A legtöbben erősségként a gyakorlati képzést, az abban rejlő lehetőségeket, a felkészült oktatókat tüntették fel, de dicsérték az órák hangulatát, az ott elhangzott életszerű példákat, a szervezett órarendet, a hallgató közelséget, a technikai felszereltséget is. Néhány hallgató erősségként emelte ki a képzés idejének rövidegét.

A megkérdezettek gyengeségként sorolták fel a nyelvoktatás minőségét, az elavult operációs rendszert, a gyakorlati idő alacsony óraszámát, a gyakorlati hely hiányát, az „unalmas” órákat, némely oktató felkészületlenségét, valamint a „felesleges” tantárgyak elsajátítását. Mivel mindezen tulajdonságok megjelennek az erősségek között is, csak azok ellentétéként, az erősségek és gyengeségekre hagyatkozva és azokra vonatkozóan messzemenő következtetéseket levonni nem tudtunk.

Összegzés, a következtetések levonása

Az elvégzett kutatás előtt felállított hipotéziseink az alábbiak szerint igazolódtak.

Az első kijelentésünk, mely szerint a felsőfokú szakképzésen tanuló hallgatóink nagy része elsősorban a képzés rövidegét tartja elsődleges szempontnak az intézménybe való jelentkezéskor nem igazolódott be, hiszen csupán a válaszadók 13,7%-a állítja ezt. A többséget a szakma iránti érdeklődés (59%), a végzettséggel kapcsolatos célok (52%) és a több lábon állás (31,5%) motiválja – ez a mutatószám a jövőkép feltérképezésénél csak 23,3%-ot hozott. Első állításunk második fele, hogy esetleg a két év alatt megszeretheti a hallgató intézményünket, és kedvet kaphat valamely egyetemi kar alapszak megszerzésére nagyon pozitív képet mutatott, ugyanis a megkérdezettek több mint fele (51,6%) egyetemünkön szeretne továbbtanulni.

Második hipotézisünkben azt feltételeztük, hogy a hallgatók többsége abszolút elégedett a képzés színvonalával, az oktatók felkészültségével, valamint a rendelkezésre álló információkkal. Az oktatókra vonatkozó elégedettség esetben nem bizonyult teljesen igaznak állításunk, mert a válaszadók 20,5%-a az oktatók felkészültségét változónak titulálta. Ezt alátámasztja az a tény is, hogy az oktatók felkészültségét a gyengeségek között is megjelentették a hallgatók. Az információk tekintetében, – 2 fő kivételével – a válaszadók szerint a megszerzett ismeretek abszolút korszerűek, hasznosak, igazodnak a munka világához, így azt mondhatjuk, hogy az oktatók felkészültségét többségében változónak találják ugyan a hallgatók, de abban szinte mindegyikük egyetért, hogy az itt megszerzett információk hasznosak és kielégítők számukra.

A gyakorlati képzések tekintetében pozitív véleményt alkottak a hallgatók, hiszen 38%-ban nyilatkozták azt, hogy a gyakorlóhelyek megfelelőek, az ott dolgozó munkatársak, szakemberek felkészültek, segítőkészek. Mindössze egy fő nincs megelégedve a szakmai gyakorlati felkészítéssel, így ez a felvetésünk beigazolódni látszik.

A frissen érettségizett hallgatókat életerős, energiával teli, fiatalos lendület jellemzi, azonban ezen feltevésünk sajnálatos módon cáfolódni látszik, hiszen, min-

dössze egyhatod arányban gondolják azt, hogy lesz munkahelyük az adott szakképzettséggel. Háromnegyedük vagy nem tudja a választ (hiszen jelenleg még nincs saját tapasztalata a munka világáról), vagy eleve negatívan áll a kérdéshez és úgy gondolja, nem fog tudni munkát találni az iskola befejeztével és ezen végzettség megszerzésével.

A kutatás kezdeti fázisában felállított hipotéziseink megfogalmazásakor optimista képet vázoltunk fel, azonban a vizsgálat értékelésekor az eredmények szinte – egy eset kivételével – egyike sem igazolódott be vagy csak részben igazolta feltevésünket. Azt gondoljuk, hogy a munka világában vannak olyan szakmák, munkahelyek, ahol elegendő az ilyen szakképzésekben megszerzett tudás. Szakmailag felkészült hallgatókat bocsát ki az egyetemünk, mellyel gyakorlóintézményeink is egyetértenek. Tanulságos és mindenképpen javuló tendenciát kell felmutatnunk abban, hogy az előadások mellett az oktatói munkánk során több tréning-, projektműszert és csoportmunkát alkalmazzunk óráinkon, így figyelemfelkelőbb, érdekesebb lehet a tanóra, s ezzel együtt a hallgatói elégedettségi mutató (46%) is javulhatna. A szakokhoz kapcsolódó idegen nyelvi tudás átadásán mindenképpen változtatnunk kell, akár több tanóra beiktatásával, esetleg külső szervezetekkel való közös projektekben, programokban való együttműködésekkel (pl. Compass Egyesület fiatal, önkéntes, külföldi hallgatóinak bevonásával), vagy az intézményünkben lévő külföldi hallgatókkal (török) közös tanórákon való részvétellel.

Az mindenképpen oktatóinknak és egyetemi kiegészítő személyzetünknek (vezetők, adminisztrátori, oktatásszervezői munkatársak) köszönhető, hogy hallgatóink szívesen „visszatérnek” hozzánk és továbbképzik magukat az egész életen át tartó tanulás elvét szem előtt tartva, ahogy azt Peter Ebeling is mondja: „Aki pénzt veszít, sokat veszíthet, aki a lelkesedését veszíti el, az mindenét elveszíti.”

Felhasznált irodalom

Internetes források:

A Kormány 150/2012. (VII. 6.) Korm. Rendelete az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről. In: *Magyar Közöny*, 2012. évi 88. szám. 9.§ (5) bek. p. 13255 (2012. július 6.) <http://kozlonny.magyarorszag.hu> [letöltés napja: 2013. 01.20.]

A felsőoktatási szakképzés átalakítása.

http://eduline.hu/felnottkepzes/2012/10/31/Felsooktatasi_szakkepzes_atalakitasa_F3V_ZN8 [letöltés napja: 2013. 01.20.]

Elhalasztják az új OKJ bevezetését.

http://eduline.hu/felnottkepzes/2012/11/16/Elhalasztjak_az_uj_OKJ_bevezeteset_YL_56PS [letöltés napja: 2013. 01.20.]

2011. évi CCIV. törvény a nemzeti felsőoktatásról. 2.§ (3). bek.; 3.§ (3). bek.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=143567.581269 [letöltés napja: 2013. 01.20.]